

Seminar om køn, politik og ligestilling, Nordens Hus på Færøerne

28. mai 2014

Afslutning ved Annika Olsen, socialminister og nordisk samarbejdsminister

Kære konference-deltagere. Kære arrangører og nordiske gæster.

Så fik også denne konference en ende. En konference, som har været muliggjort med et udbytterigt samarbejde mellem mange gode kræfter, ved hjælp af den bedste vilje fra Nordisk Ministerråd, fra Velfærdsministeriet og Ligestillingscentret i Island, samt fra det færøske Erhvervs- og ligestillingsministerium.

På Færøerne er vi taknemmelige for, at et så stort og varieret arrangement kan realiseres, og som nordisk samarbejdsminister er jeg særdeles glad for, at så mange mennesker har været villige til at yde den ekstra indsats, der har været nødvendig for konferencens afholdelse. I gav os mulighed for at få kvalificeret viden og kærkommen inspiration på et område, der bør tages i stor alvor, hvis vi skal være os selv bekendt som politikere og som borgere i et moderne og udviklet samfund.

Konferencen er et lysende eksempel på de mange fordele, der er ved det nordiske samarbejde, også for os, som geografisk er placeret i periferien. Tusind tak skal I alle sammen have for jeres anstrengelser.

I to dage har vi været på ligestillingsrejse i Norden. En rejse, som har været informerende, interessant og tankevækkende. Til tider har vi moret os, og til tider har vi ærgret os. Men hele tiden har de mange og varierede indlæg givet årsag til opmærksomhed og til eftertanke. For ligestilling og ligestillingsindsatsen er ikke noget øjebliksarbejde.

Indledningsvis havde vi den ære at høre vores egen ligestillingsminister Jóhan Dahl, samt Ewa Bjørling, Sveriges handelsminister og min kollega i nordisk samarbejde. Jeg er enig med Bjørling i hendes udsagn om, at vi er nået langt, og at vi har meget at være stolte af, men at der fortsat er et stort arbejde at udføre, før vi kan være tilfredse.

Vi har brug for gode forbilleder, som Ewa Bjørling også påpegede. Og her fristes jeg til fortælle en sjov og sigende historie om et af de største ligestillingsforbilleder i Norden og i verden, nemlig frú Vígdis Finnbogadóttir. Da hun efter 16 år på præsidentposten i Island overgav embedet til efterfølgeren Ólafur Ragnar Grímsson, spurgte de forbavsede islandske børn, om det nu virkelig kunne lade sig gøre, at en mand skulle være præsident.

Så ja, forbilleder er vigtige, for at udvikle og udfordre det kendte, og det sædvanlige, så at vi som individer og som samfund bevæger os i den rigtige retning.

Fra NIKK (repræsenteret af svenske Bosse Parbring) hørte vi om, hvordan forskellige pensionsordninger har forskellige konsekvenser og om, hvordan de kan anvendes som redskaber i ligestillingsarbejdet. Inspirerende for os på Færøerne at høre om, da vi i øjeblikket arbejder med at færdiggøre en større pensionsreform.

Vores egen forsker Erika Hayfield gav os en indføring i dele af det færøske arbejdsmarked, hvor der i mange lavt lønnede, typiske kvindelige erhverv, er svært, for ikke at sige umuligt, at opnå en fuldtidsstilling. Arbejdsgiverne er tilfredse, da de med mange deltidsansatte har nemmere ved at planlægge arbejdstiderne. Men for kvinderne, og især for de enlige forsørgere, kan det være en fuldtidsansættelse være tvingende nødvendig.

Hayfield berørte også problematikken med de mange mænd, der arbejder udenfor Færøerne, hvilket for kvinderne indebærer helt særlige udfordringer med hensyn til dagligdagen.

Arbejdsmarkeder i udkantsområder er arbejdsmarkeder, der er præget af tradition og af kønsopdeling, hvilket historisk og i dag gør det svært for kvinder at få arbejder, hvor de kan bruge deres uddannelse og hvor de udfordres professionelt. Vi har hørt om situationen i Island, hvor Elín Gróa Karlsdóttir fortalte om hendes erfaringer, og vi fik en velmenende provokation fra Niels Winther fra Færøernes Arbejdsgiverforening, der fortalte om deres hyr med at få færøske kvinder til at sige ja tak til tilbud om direktørjobs.

Hvorvidt det er rigtigt eller forkert, at kvinderne holder sig tilbage, har jeg ikke belæg for at tage stilling til, men jeg mener, at det er nødvendigt at glemme alt om rollen som klassens pæne pige; for som tilbageholdende og forsigtige

kommer vi ingen vegne i kampen for ligestilling på det traditionelle arbejdsmarked.

Ingen ligestilling uden en tidssvarende barselsordning, og vi har hørt (forskeren Ingólfur Gíslason fortælle) om Islands barselsordning, der, da den blev vedtaget, vakte opsigt over hele verden.

Vores egen ligestillingsforkæmper Katrin Kallsberg gav os også noget at tænke over, da hun i forbindelse med vores barselsordning advarede om henholdsvis kollektiv afstraffelse for kvinder, der er tikkende barselsbomber fra de er 15 til de er 45, og individuel afstraffelse for mænd.

Og fra Danmark fik vi inspiration fra Sofie Andersen, der blandt andet påpegede mænds sundhed og drenges manglende uddannelse som nogle af de mange ligestillingsudfordringer, udfordringer, som vi alle kan nikke genkendende til. For ligestillingsarbejdet drejer sig selvfølgelig om begge køn, og uanset om vi er kvinder eller mænd kommer vi på et eller andet tidspunkt i vores liv i situationer, hvor

Islandske Rósa Guðrún Erlingsdóttir informerede om, hvordan man i Island har udviklet en standard til certificering af virksomheder i forhold til ligeløn, et redskab, der indgår i den overordnede virksomhedsledelse. Og færøske Lív Patursson opfordrede i sit oplæg til, at vi i fællesskab løfter de mange udfordringer på ligestillingsområdet, i stedet for at reducere ligestilling til en privatsag.

Dagen i dag har været mindst lige så spændende. Vi har hørt om kvindekamp i Norden i 100 år og om kampen for ligestilling på Færøerne.

Og paneldiskussionen gav os endnu engang et billede af, hvor komplekst og mangefacetteret ligestillingsområdet er. En proces, der aldrig bør stoppe, da målet konstant defineres og redefineres for at stemme overens med de krav, som samtiden sætter.

(Er I, som jeg, stadigvæk forvirrede, men nu på et højere plan? Spøg til side!)

Hvordan kommer vi så videre?

Overordnet må vi kvinder skaffe os adgang til magt og med magten til indflydelse på de dele af tilværelsen, der foregår udenfor hjemmet. Samtidig som vi giver slip på dele af magten i hjemmet og i familien. På denne måde kan vi

også slippe for det praktiske huslige arbejde, der langt hen ad vejen fortsat er kvindens domæne. Men det er selvfølgelig lettere sagt end gjort. For det er ikke nemt at trodse både holdninger og praksis, både i samfundet og i hjemmet.

Hvilken form har ligestillingskampen i dagens samfund? Den er forskelligartet, sammensat og langt fra afsluttet. På den anden side ser vi alt for ofte fingerpeg om, at arbejdet for øget ligestilling i en årrække har stået i stampe, endda i nogle af de nordiske lande, der normalt er forbilleder, både for os på Færøerne og for resten af verden.

Forhåbentlig tager vi alle sammen del i udfordringen at holde ilden ved lige. Og efter den flotte og velorganiserede konference i går og i dag kan vi for en tid inspireres til at tænke og handle på ligestilling – måske endda både ude og hjemme.

Afslutningsvis vil jeg takke Ingi Valur Jóhannsson, afdelingsleder fra det islandske velfærdsministerium og Kristín Ástgeirsdóttir, direktør for Ligestillingscentret i Island, (samt Jóan Pauli Helgason fra Færøernes Erhvervs- og ligestillingsministerium) for deres store indsats.

Jeg glæder mig til næste gang og stemmer i med Einar Már og Ingi Valur: Norden er så sandelig i orden.

Tak for denne gang og god rejse hjem.